

AASTA SÕNADES. Sõnad tulevad ja ununevad vastavalt teemadele, mis elus üles kerkivad.

Mis punane kast?

ALEXANDRA SAARNIIT
ajakirjanik

Mööduv aasta on toonud palju uusi sõnu, millest nii mõnigi võetakse kaasa ka uude aastasse, kuid teised kaovad tõenäoliselt sama kiiresti, kui tulid.

Toimetaja Egle Heinsar (pildil) ütles, et moesõnad tekivad vajadusest tähistada kas uudset nähtust või ka mõnda seni hästi tuntud asja uue kandi pealt.

«On ju meil vaktsineerimine ja vaktsineerimisvastased üsna pikka aega juba teada, aga uus keerd on nimelt kroonviiruse vastu vaktsineerimisel tekkinud liikumine. Seetõttu on võetud ka muukeelsest meediast üle sõna «antivak(t)ser» (inglisekeelse sõna *antivaxer* hääldusmugand ja seega toorlaen). Sellise sõna järele pole tegelikult vajadust, sest meil on omagi keeles selle vaste olemas. Ilmselt vaibub see mood peagi. Samas on mõnikord jäänud neid moesõnu käibele ka pikemaks ajaks.»

«Esimest rühma sõnu, mis juba vaikselt ununedagi võivad, esindab mu meelest hästi sõna «eliitvaktsineeritud». See tuli jutuks siis, kui vaktsiini polnud saada ja mõned «võrdsemad» said vaktsiini oma sugustest märksa varem. Nüüd, kui vaktsiinipõuda pole, on kadunud selle sõna tarvitamise vajadus,» arutles Heinsar.

Ka keeleteadlane Asta Õim usub, et kui mõni probleem kaob päevakorralt, taandub ja ununeb ka sõna kasutamine. «Arvan, et «antivaktsin» jääb, kuna see on mugav ja kõnekeelne. Ja midagi läheb kindlasti õigekeelsussõnaraamatusse ka.»

Teise rühma võiksid Heinsari sõnul kuuluda «kapivaktsineeritu» ja «harrastusviroloog». «Kapivaktsineeritu» on vaimukus ülekannet «kapihomost» («homoseksuaal, kes pole veel oma sättumusega avalikkuse ette tulnud»). Mõlema sõna levik on arvatavasti hoogne, kuni viiruskriis jätkub.»

Heinsar nendib samuti, et mõni sõna tänavuste uute hulga kandub kindlasti üldkeelde, kuid ta kahtlustab, et enamik kaob üsna kiiresti käibelt. «Pea end üsna meedialehedaseks inimeseks, ent pole kuulnudki «Klandorfi tõketest». Ometi on see sõnapaar olnud kiire ot-singu järgi käibel juba 2017. aastast. Tähendab, et uudissõda läbi-murdeks menu- ja moesõnade sekka peab selles olema mingisugune säde – knihv isegi. Ta peab olema plaksupealt arusaadav.»

«Mis «punane kast?» küsis Heinsar. «Jah, Estonia juurdeehituse ümber on käinud mingi jauramine, aga mällu pole see väljend jäänud. See on muidugi igäihe enda tunnetus, idiolekt, mis võib olla väga erinevalt välja kujunenud. Mis aga oluline, on ühisosa. Kui paljude jaoks on miski sõna kauge, mittemidagi-ütlev, siis ongi see juba sõnaprügi-mäel.» Kas peaks moesõnu kuidagi tõrjuma? «Pigem ei. Me keelekorraldus on soovitatav,» lisas Heinsar.

Õim tõi samuti esile, et kuna eesti keeles annab hästi sõnu liita, tekivad uued sõnad ja terminid kiiresti: «Kui 90ndate alguses hakkas pangandus Eestis täiesti uutmoodi minema, tulid uued terminid hoo-bilt. Sama on ka pandeemiaga. Keele rikastamine algab tavaliselt kõige madalamalt astmelt, slängidest. Eestlane liidab sõnad kokku ja vahel saab päris vaimukalt.»

ANTIVAKSERID

(korrektsemalt antivaktserid) – kroonavaktsineerimise vastased inimesed.

KAPIVAKTSINEERITUD

avalikult kroonasketikuna esinev riigikogulane, EKRE liige Kalle Grünthal ja teised, kes tegelikult on vaktsineeritud.

ELIITVAKTSINEERITUD

jõukad ja mõjukad, kes said salaja esimese kaitsesüsti veel enne, kui vaktsiin riskigruppideni jõudis.

SUPERKORROONASED

välismaalt Eestisse naasnud kroonaposiitvused, kes löövad Eesti nakatumisnäitajad lakke.

VAKTSIINITURISM

kroonavaktsiini defitsiidi ajal sõideti kaitsesüsti saamiseks teise linna.

HARRASTUSVIROLOOGID

eelkõige poliitikud, kes jagavad pandeemia ajal järjepidevalt rangeid soovitusi.

KÄRPEKROKODILL, KROKODILLIHAMMAS

haridusministeeriumi kärpeplaan, mis viis kohalikest eelarvetest kokku seitse miljonit eurot laste huvitegevuse raha.

KLANDORFI TÕKKED

nüüdseks endise Tallinna abilinnapea Kalle Klandorfi arvates ei ole lumevallid jalakäijatele eriline probleem, sest takso saab ka tellida.

SUPERADMINISTRAATOR

terviseameti külmlaos hävines kolme miljoni euro jagu vaktsiine ja ravimeid ning selle seadistust olevat muutnud superadministraator – sellised õigused on vaid neljal inimesel.

KORROONADETEKTIIVID

terviseameti inspektorid, kes suhtlevad kroonaviirusega nakatunute ja nende lähikontaktsetega.

PUNANE KAST

eskiis Rahvuskooper Estonia juurdeehitusest, mis ei tekitanud pahameelt mitte ainult tavainimeste, vaid ka ametnike seas.

Imatra Elekter AS

võrgutasud alates

1. aprillist 2022

Hinnakiri 6–35 kV pingel

	Ühik	Võrguteenuse tasu
Põhitariif kW		
edastamistasu põhitariif	senti/kWh	0,69
püsitasu vastavalt liitumispunkti kasutusvõimsusele	eurot/kW kuus	2,79
Ajatariff kW		
edastamistasu päevatariff	senti/kWh	0,82
edastamistasu öötariif	senti/kWh	0,47
püsitasu vastavalt liitumispunkti kasutusvõimsusele	eurot/kW kuus	2,79

Hinnakiri 0,4 (0,23) kV pingel liitumispunkti kõikidele peakaitsetele

Partner 24		
edastamistasu põhitariif	senti/kWh	4,33
Partner 12/12		
edastamistasu päevatariff	senti/kWh	5,20
edastamistasu öötariif	senti/kWh	3,02

Partner 24 Pluss		
edastamistasu põhitariif	senti/kWh	2,77
1-faasilise ühenduse peakaitse püsitasu	eurot/A kuus	0,14
3-faasilise ühenduse peakaitse püsitasu	eurot/A kuus	0,42

Partner 12/12 Pluss		
edastamistasu päevatariff	senti/kWh	3,33
edastamistasu öötariif	senti/kWh	1,94
1-faasilise ühenduse peakaitse püsitasu	eurot/A kuus	0,14
3-faasilise ühenduse peakaitse püsitasu	eurot/A kuus	0,42

Hinnakiri 0,4 kV pingel liitumispunkti peakaitseme üle 63 A

Partner 63 Pluss		
edastamistasu päevatariff	senti/kWh	2,47
edastamistasu öötariif	senti/kWh	1,43
püsitasu vastavalt liitumispunkti peakaitse nimivoolu suurusele	eurot/A kuus	0,84

Partner 63 Pluss T		
edastamistasu päevatariff	senti/kWh	5,20
edastamistasu öötariif	senti/kWh	3,02
püsitasu vastavalt liitumispunkti peakaitse nimivoolu suurusele	eurot/A kuus	0,19

Reaktiivenergia hinnakiri

Reaktiivenergia tarbimine	senti/kvarh	0,22
Reaktiivenergia võrku andmine	senti/kvarh	0,44

Võrguteenustega otseselt seotud lisateenused

Lepingu muutmise tasu	eurot/tk	2,54
Mitmesugused tööd arvestussüsteemide ja peakaitsetega	eurot/tk	19,05
Tarbimiskoha väljalülitamine mõõtepunktis	eurot/tk	20,79
Tarbimiskoha taaspingestamine mõõtepunktis	eurot/tk	19,03
Tarbimiskoha väljalülitamine liinil	eurot/tk	64,13
Tarbimiskoha taaspingestamine liinil	eurot/tk	62,06
Põhjusteta väljakutse	eurot/tk	14,48
Elektripaigaldise plommimine kliendi soovil	eurot/tk	11,28

Võrgutasud on esitatud käibemaksuta.

Konkurentsiameti 27.12.2021 otsusega nr 7-3/2021-086 kooskõlastatud elektrienergia jaotamise võrguteenuse ja lisateenuste tasud.

Imatra Elekter AS